

ئەدیب نادر

”ھەلقىرىن ۰۰ دورۇر لە قەھەسەكەكانى سەز زەوى“
ھەلقىرىن بۇ خۇلقاندىنى ”شوناسىكى“ شىعەرى

”لە راستىدا نازانىن پىويستە چىمان خۇشبویت ھەر تەنيا ئەگەر
بىت و بزانىن بۇچى پىويستە خۇشمان بویت“ ئىليوت

* که مینه یه کن ئه وانه ی دلگرتی ئه و هونه رانه ن که زۆرینه چاویان پیادا هه ئنایه ت. جۆرج ئۆرویل له نیو هه موو ژانره کانی ئه ده بدا، شیعیر تاقه ژانریکه که پیداو یستی به خویندنه وه ی تایبه تمه ندانه و جوداواز هه یه و زۆر که میشن ئه و به ره مه شیعیریانه ی که کانگه شه ی زه مه ن ده که ن و ژیانکی هه تاهه تایی به ده ست ده هینن. بیگومان شیعیر ئه و ئاینه نییه که سانتایانا ده لیت چیدی که س باوه ری پی نه ماوه، به لکو سه فه ریکی روحیه به نیو دنیا ی فیکر و خه یال و بوونی مرؤفدا. ده گمه نن ئه و شیعیرانه ی که تیتیاندا داهینان خاوه نی ستراکتۆری خو یه تی و به هه موو نۆرمیک هه لگری جیاوازی ن و به گیان و ئاماده ییبه کی هیند دینامیکیه وه دینه ناو دنیا ی هه ست و بیر و خه ون و خه یاله وه که ئیدی به شیوه یه کی دراماتیکیانه سیماکانی ئه و جیهانه سونه تیه شمان بۆ ده گۆرن و سه یسیکی ته واو جیاکار به ره هم ده هینن تا هه موو ئه و شتانه له ژیر بالی خویدا دا لده بدات و وترا و نه وترا وه کانیش به مانایه کی نامه ئلوف متوربه بکات و هه لچوون و داچوون و راچله کان و سه رسامیی ناو ناخی خو ی بگوازیته وه ئه رکی خو ی له وه دا ببینیتته وه که فریاد ره سی ئه و هه ولانه بیت که له پیناوی خویندنه وه و که شفکردنی خویدا ده درین.

ئه گه ر نووسین کلیل بیت بۆ ناسینی جیهان هه ره وه کو "بارت" ده لئ، ئه وا خویندنه وه پرۆسه کردنی ژیا نه له و جیهانه دا که گفتوگو له ته که ده که کاندایه ریا ده کات و ده بیته دا لده یه ک بۆ ئه و چرکه ساتانه ی که دنیا ی ئاسایی ره ت ده که نه وه و کارفه رمای ئافراندنی ده نگیکی تر- شوناسیکی تر له ئه ستۆ ده گرن، که خو شه ویستی و پێوه ندیه کی جیاوازی ده گریته خو تا کو له کو ی سه رجه می ئه مانه دا دنیا یه کی جوانتر و دانسقه تر به یینیتته دی که شایانی ئه وه بیت له ناخی مرؤفدا هه لچوون بو رووژینئ.

دیاره کاتئ "ماسییه کان پی ده که نن" ی سورخی شاعیر ده خویندنه وه، ته له پاتیکیانه ده چینه دنیا یه کی له و بابته وه و هه ست ده که بین هۆشیکی زیاده رۆ به رامبه ر به خود خه سلته ی جیاکارکردنی ده که کانیه تی، که ره نگه دنیا ی خه ون و فانتازی بیت و گه رما و گه رم جوانی ئه وه له زه ینماندا به رجه سته بی که هه ر له حزه یه کی بنیاتنان و خولقاندن پیداو یستی به دژه له حزه یه کی په رچه کردارانه و پێچه وانه ی ئه وه هه یه، که ئه ویش دژه له حزه ی تیکدان و ویرانکردنه به پئی گوته ی هایدیگه ر. ئه و پرسیاره ییش که لیرده دا خو ی توخ ده کاته وه ئه وه یه که ئایا هه یچ داهینه ری که ده توانیت به بی یه کیک له م دوو له حزانه ئه وه ی تریان بکاته راستی و جیاوازیه ک بخولقییت؟ ئایا ئه م کو شیعیره له ده ره نجامی ئه و پرۆسه یه دا توانیویه تی دنیا یه کی هاوشیوه ی ئه وه مان پێشکه ش بکات؟ ده کری به دوو مه به ست یا خو ئاراسته خویندنه وه ئه نجام بدریت، یه کیکیان دیاریکردنی سیما و

۱ ۱
 ئەگەر نووسىن كليل
 بېت بۇ ناسىنى
 جيهان ھەروھكو
 "بارت" دەلى، ئەوا
 خويىندەھو
 پرۆسەکردنى ژيانە
 لەو جيهانەدا كە
 گىفتوگۆ لەتەك
 دەقەكاندا بەرپا
 دەكات

۱ ۱
 پرۆسىسى
 بەرھەمھەينان جگە لە
 بەھرەھەيەكى
 خۆرسكانە ئاتاجى
 بەرۆشنىبىرى و
 مەعريفەھەيەكى
 پەلپوۋدارى
 بەرفراوان و خۆ
 متوربەکردن ھەيە
 بەئەزمونە
 سنووربەزىنە
 ئەدەبىيەكانى جيهانى
 داھىنان

سنوورەكانى مانايە كە ھەقىقەتەتەكى جىگىرى دەقە ھەروھكو
 وليەم راي دەلەت كە دواتر ھاوكىشەي خويىندەھو بەچىژ و
 لەزەت ھاوسەنگ دەكات و ئەوى دىكەشيان بەشدارىكردنە
 "بىگومان!" لەگەل شاعىردا بۇ پىكھەينانى كوتارىكى ئەدەبى
 داھىنەرانە لە ئايندەي بەرھەمە شىعەريە خۆ تىپەرەكاندا . لە
 ھەقىقەتەتەشدا پرۆسىسى بەرھەمھەينان جگە لە بەھرەھەيەكى
 خۆرسكانە ئاتاجى بەرۆشنىبىرى و مەعريفەھەيەكى پەلپوۋدارى
 بەرفراوان و خۆ متوربەکردن ھەيە بەئەزمونە سنووربەزىنە
 ئەدەبىيەكانى جيهانى داھىنان، تا بتوانى سەرومىرى
 بەدەنگى جياكارى خۆى بدات "وھكو ئەوى دىيەك" و بەپايزى
 پەژموردەن و رەوينەھو تەي نەپەرىنەت و لە تاسان و
 خەفەبەون بىپارىزىت . بەلگەنەويستىشە كە زۆرەي شىعەرى
 ئەم سەروپەندەي ئىمە نەمەندەي دىنەيەكى جياواز نەن تا
 ھەلگى سىماكانى بن و بەو جياوازبەونەي بارگاي و ئاوس
 بن، بۇيە نە خويىنەر لە دەوربەرى خۆياندا كۆدەكەنەھو و نە
 لە بنىاتى رۆشنىبىرىشماندا بەشدارىيەكى ئاكتىف دەكەن بۇ
 تەندروستتر كەردنى رەوتەكەي، چونكە تا بەحال نەپانئەوانىوھ
 سنوورى گۆرانكارىيە پروالەتەيەكان بشكىن و كار لە
 پانتايى جەوھەر بكەن و بەرەو گۆرانە جەوھەريەكان
 شۆربەنەھو ھەرچەرخان لە ھەردوو دىوى جيهانەكەي خۆياندا
 ھەكو يەك بەرقەرار بكەن، واتە تەنبا تىروانىنەكى فۆرمى
 لەخۆ نەگرن و لەو دەورتر بكەونەھو ھەولە ئەوھيان ھەبەت
 گۆرانكارى لە روھىشدا بكەن بەھەقىقەتەتەك و بەئەنجامى
 بگەيەنن .

ئەزمونى سورخى ئەزمونىكى دانسقى و تايپەتە و
 كۆششىكى كەللەشەقەنەيە بۇ بەجىھەتەتەنى ترادىسيون "نەك
 بەدەست ئەنقىست" بۇ ئافەرىدەكەردنى ژيانەكە چىتر لە
 رۆخ و پەراوتىزى شتەكاندا خۆى نەبىنەتەھو، بەلكو
 پىكھەينەرى خوى خۆى و شتەكانىش بېت .

سورخی

سورخی له پریکدا نییه که ههست دهکات له گهڵ سروشتدا تهبا و گونجاوه "که ئهمه پيش رهنگه مانای بهخته وهر بوون تۆخ بکاتهوه" به لکو ویدهچی ئه زموونیکي روحی له گهڵ ئه و شتانهی که سروشت پیک دههینن، هه بیته، هه ره له ریگه ی ئه وانه شه وهیه ئه و پتوهندییه توند و تۆل و نه پسا وهیه ی له گه لدا داده مه زرینی و ژیا نی خۆی دهکات به کاره کتهری راسته قینه ی نیو بۆته ی ئه و دنیا یه ی شارستانی هته ی نه یه توانیوه گه نده لی و دا هه ی زرا نی پی به خشی. ئه و دهنووسی و دهنووسی تا شاعیرانه ته جاو زی دنیا بکات، نووسینی ئه و گه رانه وهیه کی پید اگرا نه یه به ره و مندالی له کۆل نانیته ی، دانه برانه لی، به لام که به کرده یی نا کریت مندالانه سه رومپی به ناوازه یی زینده گی بدات، په نا ده با ته به رجه سته ی زمان لییه وه ره هه نده کانی ئه و دنیا یه مان بۆ ده رسکینی و دراماتیکیانه گوشت و خوی نی یاده وه ری ده کاته بهر و دوویاره ئه و ساته وه ختانه ده ژیتته وه که بوونیان له هه موو گو مانیک پا قژ کردو وه ته وه:

شه و دار پرته قاله و به ره به یانیش ئه و جاده یه یه که پره له پرته قالی به باران که وتوو..

ئهم له ستیو یکدا ددانه کانی پیتشه وه ی "ئه و" ده بینت..

خۆزگه دمخوازیت بۆ هه یلانه یه که له ئاسمان..

دوو مندال بووین، تۆ به چه تره شکا وه که ی ده ستت، منیش به ئه سپه دارینه که م، له ژیر

چه تره که تدا باران لیتی داین..

مندالیک ده یه ویت له گه ل بارانی چاوت یاری بکات.

له دنیا یه کدا شیعه ره کان ئاماده یی به رده وام به ژیا ن دهن که شاعیر چه ز ناکات لی دابریته و هه ره به ته نیایش له ویدایه که وشه خۆی بۆ ئه و په ری هیز و توانای خۆی به رزده کاته وه و گو شه نیگای تی زامانه ته نگه به ره که مان به ری نتر ده کاته وه:

ده بین به که رته نانیک، ئه ستیره کان دهنووکمان تی ده ژمنن، ماسیه وردیله کان

خیرا و به هه لپه، ده مانخۆن...

ئێواره، دوو لاقی کابرایه کی زه به لاهه و کۆتره کان به نیوانیدا تی ده پهن...

بیگومان یه کیک له و به هایانه ی که له م شیعه رانه دا به ره سه تن، به های جوانی و دا هه ینانن، ئه گه رچی له نه و ترا وه کاند ئه م شیعه رانه گو زا ره له شاعیر و جیهانه که ی ده که ن، به لام سه ربار دیالۆگیکی گرینگ له گه ل ئیمه هیشدا به ره رار ده که ن و ده یانه و ی له ریگه ی

پټوهستېوون به سروشته وه پټوهنديه کې جياوا زمان له گه لدا د ابمه زرين و نه و بيمانا ييه پيش
به رهم نه هيننه وه که له زنده گيدا حزوورېکې توخ و جهخت که ره و هيان هه يه:

باران د هباري، دلؤپه کان مندالي چاوره شي هارو هاجن..

نه مشه و هاتم، سه تلېکې پر نه ستيرم له بهر دهرگه مالتان هه لړشت..

روه چوله که کان نئواره، کراسي سي بهريان به سر درمخته کاندا دابهش ده کرد..

له زور روانگه و نوخته نه زه روه، کاتي فه زاي نه م کارانه به سر ده کرېته وه درک
به زیندو و بوونه وهی روحی شاعیر گه لیکي تر ده کریت و په ی به شیعریه و سپه یسه
تایه تمه دکانی شاعیرانی وه کو لورکا و یه سه نین و لیرمه نتوؤف و نه لیکساندهر بلوک و
نورهان وهلی و ماغووت و چه ندینی تریش ده بریت. نه گه رچی ده کریت شیعریه رو به و
پانتاییه که بیت و تیدا روحی شاعیر ده سه بهر بکریت. نه وه تا هر به لی وردبوونه وه په کی
وردکارانه ی نيو شیعره کان روحیکی ته و او جودا و قه واره په کی ناوازه مان به رچا و ده که ویت
و ده که کان به نيو خو یاندا په لکیشمان ده که ن و زور جاریش مه حاله روح بیخه وش و
نه رووشا و ناوردوخاش په ی پی ببریت، بویه روحیکی په رت و مه لوول خو ی له و دیو دنیای
تیکسته شیعریه کاندا نومایش ده کات، روحیک که شیعریه پندا و بیستی پیته تی و ده توانی به
له به رچا و گرتنی هه ندیک پرسى هونه ری و ته کنیکی و جوولانه وه و به هه ندگرتنی داهینان
ده قیکی جیاکار به رهم به ی نیت. لیرده دا په رت بوون به و مانایه نا که پارچه پارچه یی و
هه لوه شان بیت، به لکو به و مانایه ی که سه رکوت کراوی و داپلؤسینراوی و هه میسه
نازاراوی و ماته مزه داوی بگه ی نیت. نه م تیکستانه ییش تا کو نه ندازه یه که کو کردنه وه ی
پارچه مه عنه و ییه کانی نه و روحن و خولقاندنی نه و جیهانه شیعریه ی که له زور جیگه دا
نه که هر سه رگه شته و سرمان ده که ن به لکو دوچار ی گومگه شته یی و غوره تیشمان
ده که ن.

رووناکی ده سه سریکه، ناوی چاوه کویره که ی زهوی پی ده سترمه وه..

له سیمای ساده ترین شت، شهر ده بینم..

مه لیک دواى تهرمی سه رشانى درمخته کان که و تېوو..

نه وه کلیلی ساردی دهرگای زورمه که م، فری ده دم، نه و ش دوا کتیبی سه ر هفه که م، که

چیر نایخوینمه وه..

بارگاو ی بوونی نه م دیرانه به شه ففافییه تیک که هه لگری بیزار بوونه له و سنوورداریه ی
که ژیار بو مروی داناوه و کتیبیش که ژیدر و خه زینی مه عریفی نه وه و ره تکر دنه و هیان و

هه لاتن به ره و بی سنوورییه کانی سروشت و به ره و ژیان له ره هاییه کی موته ق خوی له خویدا پشت کردنه له دنیا په ک که:

ياساکان وک خویانن، شته کانی ش کۆن ئاسان..

به دیدی مندا لانه پهی به شته کان ده بریت وینه بیان دهر ده که ویت و دنیا په کی رنگ ریژی سه مه ره بیان لی دروست ده بیت:

باران ده بارئ.. گوله کان ته ره دهن، نه مامه کان یاری ده کهن، ته م پی ده کهنئ..

ئه م شاعیر یتیه خورسکه و ئه و مندا یتیه کی که سه راسه ر پانتاییه کان ئه م شاعرانه داگیر ده کهن و ئامازه به وزه کی شیعری گه وره دهن، به توندی سه رنجی ئیمه راده کیشن. له دنیا کهیدا، شته کان گۆرانکاریان به سه ردا نه هاتوه، هه ره که کو خویانن، ئه و مه وایه کی که که وتووته به ینیشیه وه پارێزگاری له خوی ده کات و نار ه ویتته وه:

ته من ده روا و دوریت هه ر ده مینتته وه..

کات ئیسیکی فریدراوه، شوینیش سه گیک کی دری

نووستوه..

هه ره که ئه وه کی کات گه رهن یتیه ک بیت و به ره مه هینی "کۆتایی" له ئه ستۆدا بیت و شوینیش درنده یه ک بیت و به بی ئه وه کی ستاتیکیک بچوولینتته وه قوتمان بدات و بمان سریتته وه.

با دوا ساته کان گیانی خوینا ویم، له باوه شتدا له ده ست بدهم..

دایه.. له بیئاگایی تو، زه مه ن ماریکی سه وزه، به هیلانه که م هه لده گزئ. سه به کی که نایه یت، هه ندیک له په رکه نام ئا و ده بیا، هه ندیکیش به هیلانه که وه ده مینتته وه..

با ئنده یه که و تا بل یت ژیا نی کورت و سنوورداره په یجۆری مردنیک کی به سه مه ری لی ده کات نه ک مردنیک کی

ئه زموونی سورخی
ئه زموونیک کی
دانسقه و تاییه ته
و کۆششیک کی
که لله شه قانه یه بو
به جیه یشتنی
ترادیسیۆن

راستگۆبی له
عه فه و یه تدا
به دیار ده که ویت و
لوژیکی خوی
دیئیتته ئاراوه

نه زوك و بئ دهره نجام. گيان له ژيانيدا كورپه يه كه و كه دسوتيت دوو كه لي سپي دهنيرتته ناسمان. كه دوا جارش بهرده بېته وه سهر زهوي، هر ته نيا عومري نيرگزيكي هه بووه و هر له گه ل تهرمي نه ويشدا كوره وشاري ددهن.

نه گهرچيش زمان تاقه نامراز و تاقه وه سيله ي شيعره بو نه وه ي ته عبير له خو ي بكات پي، به لام به وه ده چي نامرزي وينه گرتنيكي نه وتوي له لاي سورخيدا پيك نه هيناي هه تا توكمه يي بهينته دي، بويه له زور شويندا شته كان برسكاو و يه كه نه گر و نا ته ندروست و شلو ي دهره كه ون و يه كيتييه كي بابته له كو نتيكستي شيعره كاندا بوونيكي توخي نييه، بو نمونه شيعره كان ي: "چند حاله تيك ي گه واله كان، تابلوي رنكاورنگ، ته ماشايه كي مانگه شه و، شته كان ي ليليا، شوين و كات وهك دوو فريشته،... هتد" نه گهرچيش نكولي له وه ناكريت كه له هه ندي بره كاندا فريمان ددهنه دنياي خيال و نه نديشه وه و گه نجينه يه كي دهوله مه ندي كو مه ليك وينه و نيمازي شيعرييان له خو گرتووه و هه ناسه يه كي شيعري جيا تياندا خو ي دهنوي، كه چي وي را ي نه ويش له كو مه لي به شي پچرچر و ليكدا برا و پيكهاتوون و برتين له قوولا ييه كي ته نگ و فه زايه كي گشتي و يه كرتو دروست ناكه ن و له ديوه كه ي ديكه دا خاوه ني شتيكي يا خو قه واره يه كي نه وتو نين كه كيشيان هه بيت و په لكيشمان بكه نه خواره وه. سه رباري نه ويش كه دست گرتنه وه و نيكو نومييه كي به ري و جي له رسته و وينه شيعرييه كان و دهر برينه كاندا هه يه كه چي هر هه ستيش ده كريت كه پيداويستيان به دووباره دارشته نه وه و چر كردنه وه هه يه. رنكه ليره شدا بو تري جا كه دووباره شيعر سياغه كرايه وه نه وا ئتر به شيكي گه وره ي عه فه وييه ته كه ي ون ده كات، بيگومان راستگويي له عه فه وييه تدا به ديار ده كه ويت و لوژيكي خو ي دينته ناراه، به لام له م كاراندا هه ست به چه شنه لوژيكي تاييه ت ناكريت و گونجان و هاوبه ندييه ك خو يان نمايش ناكه ن چونكه پلانتيكي دانسقه يان نه گرتووه ته بهر و به هوييه وه به ره م نه هاتوون. جگه له وهش من له و باوه رهام كه هر به ته نيا سروس و ئيلهامي په تبي بهس نييه و شيعر ناتاجي به و عه فه وييه ته راسته وخوييه نييه كه ئينفيعال به شه كل ده به خشيت، به لكو ده كري له نيو وينه كاندا، له نيو نيمازه كاندا شار دراوه بيت و له وديو تي كسته وه خو ي پيشكهش بكات نه ك يه كسه ر و راسته وخو خو ي بداته دهسته وه و بواري گه ران و كه شفكر دني وهرگر نه دات. نه گهرچي شيعره كان له كاتي جيا جيا دا نووسراون، وه لي يه كنه وايي و هاوپرتم ي له نيمازه كاندا واي كردووه كه له زور حاله تدا هه ست به وه بكرت كه هاوزه مان نووسراون و شيعريك ته واو كه ري شيعريكي تره و نه و حاله ته شيعرييه كو تايي نه هاتووه و شيعريكي تر دهستي به خو هينانه به ره م كردووه و حاله تي "ته واو نه بوون- دست پي كردن" هاتووه ته

کاپهوه. ئەمەیش ئەوه دەگەیهنیت که بوار بهو حالهتانه نه دراوه تاوهکو بهیلێت ئەزموونیک تهواو پی بگات و بخه مه لیت، یاخۆ نووسینه به دیوکی تر دا سه بارهت بهو دنیا بهی که دهست به جی دیارترین سیماکانی ده رکه وتوون و مه وای ئەوه نه دراوه که شه قلی کامل و تهواو له خو بگریت، بۆ ئەوهی ئەو پیکدا چوونهی شیعه رهکان نه یه نه گۆری و کیشه بهندی یه خه ی ئەو ئەزموونه نه گریت و کاره کته ری هه ریه که جودا و سه ره به خو بیت.

له هه قیقه تا، ئەم شیعه رانه هه ول و کۆششیک جیدین بۆ گه پان نه ک دۆزینه وه، چونکه دۆزینه وه وه لاهه و وه لامیش خولقی نه ری جموده. بنگومان گه پانه کهیش گه پانه به وای نادیاردا. رهنکه زۆر جار ئەو نادیاره به شیک زیندووی شاعیری تیدا قه تیس بوو بیت و پیویست بهو کۆششانه بکات که دوا جار به رکه مالبوون له ناو خۆ دۆزینه وه یاندا به ره هه مه دهین. بی شک گه پانیش به وای ئەو به شه دا که ونبووه و به بی دۆزینه وهی "تهواو کراوی" دهسته بهر ناییت و ژیانیش مه حاله:

ئهو کات ئوم له گه لدا بوو، به لام ئیستا، ته نیا کرمیک میله و سووری، بی مانای

ناو لیتاوم.. ئیستا سهیری هه کویه که ده کم نایینم، بز بوو..

ناه کوا مردن.. که تۆ بی، نه گه واله ده بی به گۆرستان، نه گۆل له ناسمان ده روێ، نه کهس خۆر بۆ مالی خۆی ده با..

به گومان بوون و دل کرمی بوونیش به رام بهر به هه موو که سیک، له وان هیه ده لاله تی ئەوه هه ل بگریت که - خۆمان پتر به شایسته ی ئەوه بزانی که پاراستنی خۆشه ویستترین کهس له ئەستۆ بگرین "که حه تمه ن لێره دا وه کو مه به ست دایکه و وه کو شوناسیک بۆ شتیکی تر به کار براه و هه ره کو ولیه م رای ده لیت مه دلوولی شتیکه خودی خۆی تی په راندووه و له فه زایه کی ئەوتۆدا مامه له ی له گه لدا ده کریت که ئەو گومان و کیشه به ندیه قوت ده کاته وه".

با له گه ل خۆمدا بته م، له م دنیا یه دا متمانه به کهس ناکه م، بۆ تۆی به جی بیلم..

ئەمەیش جه ختکردن نییه له سه ر بیرۆکه و دنیا بینییه که هه تا به پیوه ندیه کی ئۆدی بیانه په رچه بگریت، به لکو ره هندی تهواو جیاوازی وه رگرتووه و ئەنگیزه یه ک نایینریت شکلی ئەم پیوه ندیه بهو ئاراسته یه دا به ریت.

سوورخی له گه ل نووسیندا، ئەو چۆله که یه یه که ژیر باله کانی بۆنی خۆریان لی دیت و ده یه ویت ئازادییه کی ره ها پراکتیزه بکات. له باریکی جیاوازی شدا ده شی ئەلته رنه تیف بۆ شته باو و چه قبه ستووه کان بدۆزیته وه یاخۆ دابهینێ و له دیارکردن بیان ره خسینی:

ولات سێویک بوو، من و لیلیا، به دم بزوه خواردمان..

لەم ناو کۆییەدا ولات رەهەندە تەقلیدیەکانی خۆی لە دەست دەدات و دەبێتە شوێنیک بۆ دێدانی ئاگایی و لەوێشەووە ئیدی ژیان سەرچاوە دەگریت و کارەکتەری خۆی تۆخ دەکاتەو. بێگومان دۆزینەووەی مانایەکی تر بۆ وشەکان بەخشینی سیما و رووآلتیکی نوێیە پێیان کە بنەمای شاعیریتی رەسەن پەنجوری دەکات. ئەو، ژیان بەخەیاڵی بەرەبەری خۆی مەرزدار دەکات و وای کردوو کە خۆینەر یەکاویەک جیاکاری لە نێوان ئەم ئەزموونە و ئەزموونی شاعیرە هاوسەر دەمەکانیدا بکات. ئەو کۆمەڵە وێنە سوریاڵییەش کە رووبەری چەکامەکان قال دەکەن هێندە تر جۆر بایەخ بۆ دەقەکان پەیدا دەکەن و سەرسامی لە شیعەرەکاندا دەچێن و دەیانخەنە ئاستیکەو کە شایستەیی هەلۆستە بن. دیارە دیدگەییەکی ئەوتۆیش بەو رووبەرە دەوڵەمەندی دەدات کە هەر تەنیا خۆی لە زماندا پەنھان ناکات، بە لکو دەچیتە نێو هەقیقەتیکەو کە هەر دەبێ لە نێو بووندا، لە نێو ژياندا، بیدۆزینەو:

مەرگ دێ. دنیا یەک پیشکەش بە کرمی ئازیز دەکات...

کە ئەمەیش ئاماژەدانە بە دیالەکتیکی گۆرپان و بووناو بوون

ئیمێرۆ خۆل دایکی منە. بست بست لە دوام دەگەڕێ...

ئەمەیش هەقیقەتیکە بە لگە نەویستە و خۆل - زەوی هەمیشە دایکی راستەقینەییە و بەدوای ئەوانەدا دەگەڕێت کە دوا جار دەبێ خۆیانی بۆ بەخت بکەن یاخۆ بچنە باوەشییەو. شەر و ئاشووب و بەدیەکانیش ئەو دەمە لە جیهانی شاعیر کە نارگیر دەبن و دەرهۆنەو کە "بەیان و پیکەنین و بیدار بوونەو" دەبنە راستییەکی بەر جەستە. دوا ی ئەم خۆیندەو و بەدواداچوونە، دەکرێ پرسیار لە جیهانەکی شاعیر بکەین. داخۆ چ جیهانیکە هەییە؟ ئاخۆ لە میانەیی تیکستەکانەو دەتوانین پەیی بە جیهانەکی بەرین، ئەو جیهانەیی کە تەواو لە هینەکانی دی جیاوازه؟ یاخۆ با بڵێین گەر پەوانەو هەییەکی وەفادارانەییە بۆ ئەو مندالیییەیی هەمیشە تێیدا شتەکان بەتازەیی و بۆ یەکەمجار دەبینیت، هەر بۆ نمونە پروانە تایتلەکان، سەرۆمەر لەو شتانەو بنیاتی دنیا کەیی خۆی دەنیت و هەر لە دەستپێکیشەو بەو جیاوازیوونی خۆی رادەگەییەنیت کە پێووستە بەسروش و شتەکانی و دوورکەوتنەو هەییەتی لەو دنیا یەیی کە بووتە دنیا یەکی دێندە و ناھیوومانی، بۆیە ئەویش هەر لە گەل "پرتەقال و سیو و سمۆرە و پەپوولە و ئەستێرە و بەرد و گەوالە و... بەختەو وەرترە و وەک بڵییت جۆرێک لە نائۆمیدی لە پشت کێلگەیی وشەکاندا هەبیت بەرامبەر بەواقیعی ئینسانی کۆمەلگە. بۆیە دەبینین زیاتر دارستان لە وشە بنیات دەنیت و دنیا یەکی لێ

دروست دهکات که خۆی دهیه ویت له گه ل چۆله که و باران و تیشک و مانگ و نه مامه کان..
تیدا هه لیکات.. بیکومان رهنگه له گه ل هه موو نه مانه يشدا فۆبیاى نه وهى هه بیت که داریک
له بیری بکات، گۆلێک له بۆنى خۆی بیهه رى بکات، بۆنى سۆپۆیک هه ستى نه و نهنگیزه یه ی
داگیر نهکات که له نیو سروشتدا، له نیو گهر دووندا جوانیه کی پر ده لاله تی هه یه.

که واته ده شى بلیین شیعر له لای -سروخی- دا بووه ته ئاوینه هه کی سیحری، نهک ته نیا
بۆ نیشاندانى نه م شتانه به لکو له راستیدا بۆ ده رخستنى ژيان، بۆیه نه و نه م شتانه
نانوسیتته وه، به لکو به تاسه یه کی مندا لانه وه تیا نندا ده ژیت و ئاویتته به جووله و ژيانی
وشه کانیان دهکات و ئیمه ده ناخنیتته ئاوارته یی دنیا یه کی نا ئاساییه وه و کۆمه لى هه ستى
تازه و رمۆک و نا ئاساییمان له لادا به رپا و ئافه ریده دهکات و وامان لى دهکات تا جیهان
له گۆشه نیگایه کی تر و به جوړیکى نا ئاسایى به دی بکه ین. سه ربارى نه مانه يش له و
بروایه دام که نا ئاگایى له به ره مه پنهانى شیعره کاندایه لیک په یگیره له پرۆسه ی نووسینى
تیکسته کاندایه لیکى بنیاتنه رانه ده گپیت بى نه وهى دوا قوناغ بکه ویتته ژیر قه له مپه وه ی
ئاگایى و له ژیر سایه یدا کۆمپۆزیسیۆنیکى دیکه ی خۆى بکاته وه تا بالاده ستى و
ئاماده گى خۆى له چاره نووسیدا به سپینى و له و عه فه ویه ته راسته وخۆى و خامبوونه ی
ده رى به پینى و له گه ل به رکه مالىیه کی هونه ریا نه ی چالا کدا تیه لکیشى بکات.

دوا جار نه وه ی لیره دا ما وه ته وه بلییم نه وه یه که شاعیر ته نیا بالانه ناتوانیت نه زموونى
خۆى مشتومال بدات، چونکه نه م کاره به بى هاوکارى و به شداربوونى "نه وانى تر" له نیو
کایه ی رۆشن بیری دا خه ون و ئاواته کان پووجه ل دهکاته وه و خه ونى گشتیشى هه ر نه وه نییه
که له دهقه کاندایه لیک و له زه ت به بن و تانوپۆى مانا ته وزیف کرا وه کان دیارى بکه ن، به لکو
هه ولێکیشه بۆ زیاتر بارگاوى کردنیان به چریتى مانا و له زه ت به خشین و هینانه دی نه و
تایبه تمه ندیتیه ره سه نه ی که به لایه نی که م ده کرى کارى له سه ر بکریت و به پینریتته ژیر
رۆشنایى که شف و دۆزینه وه، که له راستیشدا نه م روحيه ته پندا و بستییه کی پندا گره و
به شداریکردنیکى به رپرسانه و دنیا میکیانیه له پتگه یاندى و به رجه سته کردنى دهنگه
به نه رزش و دا هینه رهکانى نیو کایه ی رۆشن بیریان که رهنگه دواتر نه و نه زموونه
جیاکارانه به پینه کایه وه که ده شى ئایدینتیه فیکه یشن "ته ماهى" له گه ل دنیا یه کی
به رفراوانتر و نه ده بیکى بالاتردا بکه ن.

که رکوک - نۆگستۆسى ۲۰۰۸